

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Sultan Mesud'un ölümü üzerine yerine veliaht tayin ettiği büyük oğlu II. Kiliç Arslan geçti. Elbistan meliki olan Kiliç Arslan babası ile beraber pek çok sefere katılmış ve tecrübe kazanmıştı. Sultan Mesud öleceğini hissedince büyük bir merasim düzenleyip Kiliç Arslan'ı bizzat tahta çıkardı ve biat etti. Diğer ogullarını da melik olarak, ülkenin muhtelif yerlerinde görevlendirdi. Kiliç Arslan babasının yerine Selçuklu tahtına geçince kardeşleri de isyan ederek tahta hak iddia ettiler. Bunun üzerine Kiliç Arslan önce Devlet'i bertaraf etti. Sonra da Ankara ve Çankiri meliki olan Sahinsah üzerine yürüdü. Bu fırsatı değerlendiren Danismendli Yagibasan da Sivas'tan Kayseri'ye hareket etti. Kiliç Arslan bu haberi alır almaz süratle Yagibasan üzerine yürüdü. İki ordu savasa girmek üzere iken alimlerin gayretleriyle buna mani olundu. Fakat Yagibasan kısa bir süre sonra Elbistan'a saldırdı iki ordu yeniden karşı karşıya geldi. Alimler yine oraya girip savaşı engellediler ve taraflar arasında anlaşma sağladılar (1155).

Danismendliler'i himaye eden Nureddin Mahmud da bu sırada Ayıntab ve Ra'ban şehirlerini istilâ ederek vaktiyle Mesud ile Franklara karşı yaptıkları ittifakı bozdu (1156). Kiliç Arslan büyük bir ordu ile yola çıkıp Ayıntab'ı muhasara etti ve şehri ele geçirdi. Ra'ban üzerine yürüdüğü sırada, Haçlı taarruzlarına maruz kalan Nureddin Mahmud yaptıklarından özür dileyerek Haleb'e döndü (1157).

Kudret ve nüfuzu giderek artan II. Kiliç Arslan'dan korkan rakip ve düşmanları ona karşı ittifak yapmak ihtiyacını hissettiler. İmparator Manuel, Nureddin Mahmud, Danismendli Yagibasan, Kiliç Arslan'ın kardeşi Sahinsah, Danismendliler'in Kayseri meliki Zünnun, Malatya emiri Zülkarneyn ona karşı müsterek bir cephe oluşturdular. Bu ittifakı bozmak isteyen Sultan Kiliç Arslan imparatora elçi göndererek barış talebinde bulundu (1160). Fakat red cevabı aldı. Bunun üzerine Elbistan'ı vererek Yagibasan'la anlaşmak istedi. Fakat bunca fedakarlığa rağmen yine de aleyhindeki ittifakı bertaraf edemedi. Erzurum meliki İzzeddin Saltuk'un Kiliç Arslan ile nikâhlanan kızını çeyiz ile birlikte Erzurum'dan Konya'ya gönderdiğini haber alan Yagibasan gelin alayına saldırarak kızı Kayseri'ye götürüp yegeni Zünnun ile evlendirmek istedi. Ancak İslâm hukukuna göre nikahlı bir kadının başka biriyle evlenmesi mümkün olmadığından gelini zorla dinden döndürdüler ve yeniden müslüman olduktan sonra zorla nikâhlandılar. Bu ağır tecavüz karşısında çok öfkelenen Kiliç Arslan süratle Yagibasan üzerine yürüdü. Ancak Bizans kuvvetlerince desteklenen Yagibasan galip geldi ve zor durumda kalan II. Kiliç Arslan Bizans'a sığındı (1162). İstanbul'da muhtesem bir törenle karşılanan Sultan, 80 gün kaldıktan sonra imparator Manuel ile bir anlaşma imzaladı. Buna göre;

1. Sultan Bizans imparatorluğunun düşmanlarını kendi düşmanı olarak kabul edecek ve bunlarla mücadele eden Bizans'ın yanında yer alacak,
2. Sultan ele geçirdiği Bizans şehirlerini iade edecekti.
3. II. Kiliç Arslan imparator Manuel'in bilgisi olmadan başka devletlerle herhangi bir anlaşma imzalamayacak ve Manuel'in yaptığı seferlere yardımcı kuvvetler gönderecekti.

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

---

4. Sultan Türkmenlerin Bizans hakimiyetindeki topraklarına yaptigi akinlara mani olacakti.

Kiliç Arslan Bizans'tan aldigi yardımlarla hazirliklerini ikmal edip, intikam maksadiyla Yagibasan üzerine yürüdü ve Sivas'i zaptetti. Yagibasan yardım için damadi Sahinsah'in yanina Çankiri'ya gitti ve 4 Agustos 1164'te orada öldü. Yagibasan'in ölümü Kiliç Arslan'i rahatlatti. Kiliç Arslan onun ölümü üzerine Ankara-Çankiri meliki Sahinsah'i kaçmaya mecbur ettigi gibi Danismendliler'in elindeki Elbistan'i ve diger bazi yerleri Selçuklu topraklarına katti. Kayseri ve Zamanti'yi da istilâ ederek Zünnun'un hakimiyetine son verdi. Zünnun ile Sahinsah Anadolu topraklarını terk edip Nureddin Mahmud'a sigindilar (1164). Nureddin bunlari himayesine alarak Selçuklu topraklarına saldırdi. Maras, Behisni ve Göksun'u zapt etti. Sultan Kiliç Arslan büyük bir ordu ile ona karsi harekete geçti. Fakat agir kis sartlari ve haçli saldirilari bu iki Türk hükümdarini anlasmaya mecbur etti.

Nureddin'in 1174 tarihinde ölümü üzerine Sultan tekrar harekete geçerek Sivas, Niksar, Tokat ve diger bazi sehirleri zapt etti (1175). Zünnun ile Sahinsah bu defa Bizans imparatoruna sigindilar. İmparator bu iki Türk beyine ait topraklari iade etmesi için Sultan'a baski yapıyordu. 1175'te Selçuklu sinirina asker sevk etti ve tahkimata basladi. İmparator kendisi sefere çıkmadan önce Sahinsah ile Zünnun'u Anadolu'ya göndererek, Kiliç Arslan'in giderek artan kuvvetini sarsmayi planladiysa da bu hususta basari saglayamadi. Bunun üzerine bizzat sefere çıkarak Anadolu'yu istila etmek hayaline kapildi.

MYRIOKEPHALON SAVASI (1176)

Anadolu Selçuklulari'yla Bizans imparatorlugu arasinda 1162'de yapılan anlasma taraflara daha rahat hareket etme imkânî sagliyordu. Bundan yararlanan II. Kiliç Arslan Danismendliler ve Musul Atabegligiyle; İmparator Manuel de Balkanlardaki bazi meselelerle ugrasiyordu. Bununla beraber Anadolu'da sayilari 100.000'i asan kalabalik bir Türkmen kitlesi kendilerine yurt ve otlak bulmak gayesiyle Bizans hakimiyetindeki bölgelerde yagma ve tahribatta bulunuyorlardi. Bu akinlara devam eden Türkmenler Denizli, Bergama ve Edremit'e ulasmislardi. İmparator hem bu akinlara mani olmak hem de Anadolu'da giderek güçlenen Kiliç Arslan'a agir bir darbe indirmek gayesiyle kuvvetler göndermeye ve Eskisehir'de bazi askerî tedbirler almaya basladi. Manuel Türk tehlikesine son vermek amaciyla bu seferi hilal-haç mücadelesine dönüştürmek istiyordu. Bu maksatla Papa III. Alexandre'a bir mektup göndererek Türklere karsi baslattigi bu harekâтта kendisine yardım saglamasini istedi. Papa cevabî mektubunda bu yardimi ancak yil sonunda saglayabileceğini bildiriyordu. Bunun üzerine Kiliç Arslan bir yandan hazirliklerini sürdürürken bir yandan da Süleyman adli kabiliyetli bir elçisini imparatora gönderip aralarındaki barisi devam ettirmek istedigini bildirdi. Ancak imparator Türkmenlerin istilâ ettikleri yerlerin iade edilmesini ve kendisine siginan Zünnûn ile kardesi Sahinsah'a ait topraklari derhal geri vermesini sart kosuyordu. Sultan imparatorun Eskisehir'de yaptırdigi istihkâmlari tahrib etmek için akinlara devam ederken imparator da bizzat sefere çıkmadan önce Danismendli Sahinsah'i Anadolu'ya gönderdi. Fakat Sahinsah Eskisehir yakinlarında pusuya düşürüldü ve bozgun halinde imparatora sigindi. Niksar üzerine gönderilen Zünnûn ise hiçbir basari saglayamadan geri döndü ve imparatora katildi. Kiliç Arslan kardesi Sahinsah'i da bertaraf ederek Anadolu'da siyasî birligi korudu.

Bizans imparatoru Manuel, II. Kiliç Arslan daha fazla kuvvetlenmeden üzerine yürümek ve

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

Anadolu'yu Türklerden kurtarmak istiyordu. Bu düşüncelerle 1176 ilk baharında Ayasofya'da yapılan muhtesem bir törenle İstanbul'dan yola koyuldu. Frank, Macar, Sırp ve Peçeneklerden oluşan bu büyük ordunun sayısı hakkındaki rakamlar 700 bine kadar ulaşmaktadır. Sultan tekrar elçi gönderip barış talebini tekrarladı. Fakat imparator sultani yaptığı iyiliklere nankörce cevap vermekle suçluyordu. Bizanslı kumandanlar Türklerin savaş gücünden bahsederek imparatoru barışa tesvik ediyorlardı. Fakat Manuel onları dinlemiyordu.

İmparator Eskişehir yolu yerine Denizli istikametini takip ederek Selçukluları gafil avlanmak ve baskent Konya'ya ele geçirmek niyetindeydi. Bunu sezen Sultan Kılıç Arslan müslüman hükümdar ve beylerden yardım istediği gibi düşman kuvvetlerine baskınlar düzenleyerek onları yipratmaya ve ikmal imkânlarını tahribe çalıştı. 5-10 bin kişiden oluşan Türkmen gruplarıyla Bizans ordusuna saldırıp yipranmış bir orduyla savasmayı plânlıyordu. Sultan üçüncü defa imparatora bir elçilik heyeti gönderip barış talebinde bulundu. Ancak imparator bu teklifi magrûr bir edâ ile reddederek "barış müzakerelerinin Konya'da yapılacağını bildirdi. Bizans ordusu Homa-Düzbel-Karlı-Haydarlı-Karadilli-Uzunpınar yolunu takip ederek Myriokephalon (Karamikbeli) denilen sarp ve dar bir vadiye girdi. Geçidin yüksek tepelerinde mevzilenerek vadiye tamamen hakim bir durumda olan Türk kuvvetleri Bizans ordusuna başlangıçta müdahale etmeyerek düşman öncü birliklerinin Bogaz'ın içine doğru ilerlemelerini adeta kolaylaştırdılar. Bizans öncü birliklerine Angolos'un iki oğlu İoannes ile Andronikos komanda etmekteydi. Bunları diğer birlikler takip ediyor, ardından da ağırliklar ve kusatma arabaları geliyordu. İmparatorun hassa kuvvetleri ise daha geride idiler. Öncü birliklerin bogazi geçerek ovaya inmesine müsaade eden Kılıç Arslan Bizans ordusunu birbirlerine yardımcı olamayacak şekilde ikiye ayırmış bulunuyordu. Karamikbeli'nin çıkışındaki tepe noktasında geçisi kapattıran Sultanın vadiye sevkettiği Türk kuvvetleri sol kanadı ok yağmuruna tuttular. Bu kanadın büyük bir bölümü imha edildi. Ardından gelen sağ kanat komandani onlara yardım etmek istediye de çarpışmanın başında öldürüldü. Geçit tamamen Türklerin kontrolünde olduğundan vadiye sikişip kalan Bizans ordusu hareket kabiliyetini kaybetmiş ve geri çekilme imkânları kalmamıştı. İmparatorun hassa ordusu ve artçı kuvvetler de orada ağırlikları taşıyan birliklerin bulunması sebebiyle hiçbir yardımda bulunamıyordu. Türk ordusu Bizans'ın artçı birliklerinin gerisine uzanarak ricat etmelerine de imkân vermemekteydi. Bu sırada Niksar yakınlarındaki savaşı kaybeden ve öldürülen Andronikos Vatatzes'in kesik bacağı bir mızrağın ucuna takılıp Rumlara gösterilince moralleri daha da bozuldu. İmparator olayları seyretmekten başka bir şey yapamıyordu. Sultan Bizans ordusuna son darbeyi indirmek için imparatorun hassa kuvvetlerine saldırdı. Bütün ümitlerini kaybeden imparator herkese canını kurtarmasını emrettikten sonra Türk birliklerinin içine daldı. Bu sırada kopan bir fırtına yüzünden her taraf toz duman oldu. Çarpışmalar öylesine şiddetli bir şekilde devam ediyordu ki her taraf cesetlerle doluydu. İmparator Manuel az sayıdaki adamıyla safları yararak Bizans öncü birliklerine katıldı. Burada pusuya düşürülen Bizans ordusu büyük ölçüde imha edildi (17 Eylül 1176). İmparatorun ağırlikları ordunun silah ve teçizatı yağmalandı. Zor durumda kalan imparator barış talebinde bulundu ve gece karanlığında yapılan müzakereler sonunda imparator Eskişehir'deki istihkâmını yiktirmeyi ve İstanbul'a döndükten sonra da Sultan'a yüz bin altın göndermeyi kabul etti.

Zafer sonunda Türkler 100 bin esir aldılar ve bunları satılmak üzere Musul, Bağdat ve Suriye'nin muhtelif şehirlerine sevk ettiler. Bütün İslâm ülkelerine ve müslüman hükümdarlara zafername gönderildi. Malazgirt'ten sonra kazanılan ikinci büyük zafer olan Myriokephalon

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

---

zaferi Selçuklular ile Bizanslıların kaderinde önemli bir dönüm noktasını teşkil eder. Malazgirt'te hezimete uğramalarına rağmen, hâlâ Anadolu'yu geri alma ümit ve hayalinde olan Rumlar bu zaferden sonra umutlarını tamamen kaybettiler. Haçlı seferleri ve taht kavgaları sebebiyle Bizans'a geçmiş olan üstünlük bu zaferle yeniden Selçuklular'a intikal etmiştir. Bu tarihten itibaren Türkler hakimiyet sahalarını genişletmeye devam ederken, Bizanslılar müdafaaya çekilmek zorunda kalmışlardır. Bu zafer bütün İslâm dünyasında coşkun sevinç gösterileri ile kutlanmıştır.

Sultan İmparator ile barış yaptıktan sonra Danışmendliler'in elinde bulunan Malatya'yi kısıttı. Emir Muhammed Sultan'dan "amânnâme" aldıktan sonra Malatya'yi terk etti. Sultan da 4 aylık bir muhasaradan sonra 25 Ekim 1178'de Malatya'ya girdi ve Danışmendliler'in bu koluna son verdi.

Danışmendliler'e son verilmesi Artuklu beylerini endişelendirdi ve Selahaddin Eyyubî'ye haber gönderip kendilerini himaye etmesini istediler. Selahaddin kuzeye doğru yayılmak istediği için bu fırsatı iyi değerlendirdi ve Artuklular'ın bu teklifini kabul etti. Kiliç Arslan ise Selahaddin'den vaktiyle Nureddin Mahmud tarafından işgal edilmiş olan Ra'ban'ı geri vermesini istedi. Selahaddin bu teklifi öfke ile reddetti. Bunun üzerine Sultan Kiliç Arslan 20 bin kişilik bir orduyu Ra'ban'a sevketti. Fakat Selçuklu kuvvetleri 1179 yılında vuku bulan muharebede mağlub oldu. Sultan Kiliç Arslan ertesi yıl Artuklu hükümdarı Kara Arslan'ın oğlu Nureddin Muhammed'in üzerine yürüdü. Sultan damadı olan Nureddin Muhammed'in kızı Selçuk Hatun'a kötü muamele ettiğini söyleyerek onu cezalandırmak istiyordu. Kiliç Arslan'ın Artuklu hakimiyetindeki toprakları ele geçirmesi üzerine Selahaddin Eyyubî Sultan'dan geri dönmelerini istedi. Doğuda yayılma politikası bu büyük hükümdarı karşı karşıya getirmişti. Sultan Kiliç Arslan bir elçi vasıtasıyla kızının çeyizi olarak Nureddin Muhammed'e verdiği Malatya civarındaki Hanzit ve çevresinin kendisine iade edilmesini istedi. Ayrıca kızına kötü davranışlarını ileri sürdü. Taraflar arasında anlaşma sağlanamayınca Haçlılarla mütareke imzalayan Selahaddin süratle Selçuklu topraklarına girdi, işin ciddiyetini anlayan Sultan Kiliç Arslan veziri İhtiyareddin Hasan'ı Selahaddin Eyyubî'ye gönderip onu bu hareketinden vazgeçirmek istedi. Selahaddin çok kararlı olduğu halde vezir büyük bir maharetle onu barışa ikna etti ve daha sonra iki hükümdar Ermenilere karşı birlikte sefer tertip ettiler. Sultan Kiliç Arslan ile Selahaddin Eyyubî arasındaki anlaşmazlıktan yararlanan Ermeni kralı Rupen Kilikya'da pek çok Türkmen'i öldürtmüştü, bir kısmını da esir almıştı. Taraflar arasında anlaşma sağlanınca Kiliç Arslan Selahaddin Eyyubî'den Ermeniler üzerine düzenleyeceği sefere iştirak etmesini istedi. Bunun üzerine Kiliç Arslan kuzeyden Selahaddin Eyyubî de güneyden Ermeni topraklarına girdi. Onlara mukavemet edemeyeceğini anlayan Ermeni prensi III. Rupen barış talebinde bulundu ve ağır tazminat ödemeyi kabul etti (1180). Kiliç Arslan Malatya'ya dönerken Selahaddin Eyyubî de Mısır'a hareket etti.

İmparator Manuel Komnenos'un Myriokephalon'da yapılan anlaşma şartlarını tam olarak yerine getirmemesi üzerine Selçuklu kuvvetleri ve Türkmenler Bizans arazisine akınlara başladılar. Uluborlu, Kütahya ve Eskişehir yörelerini fethettiler. Ancak Selahaddin Eyyubî 1180 yılında yapmış oldukları anlaşma şartlarına uymayarak Güneydoğu Anadolu'yu ele geçirmek istemesi yüzünden Kiliç Arslan yeni gelişmelerle ilgilenmek zorunda kaldı. Selahaddin önce Musul'u muhasara etti, fakat başarılı olamayınca 1183'te Diyarbakır önlerine geldi ve uzun süre kısıttıktan sonra şehri ele geçirdi. Diyarbakır'ı savunan Emir Nisanoglu maiyyetiyle beraber

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

Sultan II. Kiliç Arslan'a sigindi.

Sultan Kiliç Arslan uzun ve şerefli bir hükümdarlıktan sonra artık yorulmuş ve seferlere çıkamaz olmuştur. Bu sebeple eski Türk töresine uyarak ülke topraklarını 11 oğlu arasında taksim etti. Buna göre:

1. Kutbeddin Meliksah, Sivas ve Aksaray.
2. Rükneddin Süleymansah, Tokat ve havalisi.
3. Nureddin Sultan Sah, Kayseri.
4. Muğiseddin Tuğrul Sah, Elbistan.
5. Muizzeddin Kayser Sah, Malatya.
6. Muhyiddin Mesud, Ankara, Çankiri, Kastamonu ve Eskişehir.
7. Gıyaseddin Keyhüsrev, Uluborlu ve Kütahya.
8. Nasreddin Berkıyaruk Sah, Niksar ve Koyluhisar.
9. Nizameddin Argunsah, Amasya.
10. Arslan Sah, Niğde.
11. Sencer Sah, Ereğli'ye melik tayin edildiler.

Bu taksim büyük bir ihtimalle 1182-1186 yılları arasında yapılmıştır.

Kiliç Arslan bu taksimattan sonra veziri İhtiyareddin Hasan ve diğer devlet adamları ile Konya'da sultan olarak hüküm sürmeye devam etmiş, oğulları da melik sıfatı ile buldukları yerlerde yarı bağımsız olarak hareket etmişlerdir. Bu meliklerin her biri kendi adlarına para bastırıyor, hutbe okutuyor ve diğer devletlerle münasebetlerde bulunuyor, sultan olarak da babalarını metbu tanıyorlardı. Ancak bu taksimden sonra kardeşler ve babaları arasında sonu gelmeyen bir mücadele başladı. 1185 yılından itibaren Anadolu yeni bir Türkmen muhaceretine uğramış ve konar-göçer topluluklar şehzadeler tarafından birbirleri aleyhine kullanılmıştır. Sultan II. Kiliç Arslan 1188 yılına kadar oğulları üzerindeki siyasi hakimiyetini devam ettirebilmiş, ancak daha sonra büyük oğlu Kutbeddin Meliksah ile aralarındaki mücadele bir savaşa sebep olmuştur. 1188'de Kayseri civarında meydana gelen savaşta Meliksah'ın askerleri büyük Sultan Kiliç Arslan'a kılıç çekmek istemeyince Meliksah Sivas'a döndü. Fakat bu ihtilaf kesin bir çözüme kavuşturulamadı. Sultanın veziri İhtiyareddin Hasan'ın da baba-oğul arasındaki bu ihtilafı körüklediği sanılmaktadır. Daha sonra vezirlikten azledilen İhtiyareddin Hasan Sivas civarında Türkmenler tarafından pusuya düşürülerek öldürüldü. Kutbeddin Meliksah Anadolu tahtına uzanan yolda en büyük engel olarak gördüğü vezirin ölümü üzerine kendini destekleyen Türkmenlerle birlikte baskent Konya üzerine yürüdü ve Sultan II. Kiliç Arslan'a kendisini zorla

II. KILIÇ ARSLAN (1155-1192)

Editörs tarafından yazıldı.

Pazartesi, 14 Eylül 2009 15:55

---

veliaht ilan ettirdi(1190).

Bu mücadele kudretli Türkiye Selçuklulari devletini sarsmış ve III. haçlı seferine katılan orduların Anadolu'dan geçmelerine mani olunamamıştır. Alman imparatoru Friedrich Barbarossa 1190 yılında III. haçlı ordusunun başında Anadolu'dan geçerken Bizans'ın Anadolu'yu istila emellerine son veren o büyük Selçuklu sultanı II. Kiliç Arslan oğlu Melikşah'ın elinde adeta bir esir durumuna düşmüştü. Büyük İslâm mücahidi Selahaddin Eyyubî'nin haçlıları perisan ederek 1187'de Kudüs'ü fethetmesi üzerine başlatılan III. Haçlı seferine katılan birliklerin sayısı 200-600 bin arasında gösterilmektedir. Alasehir-Denizli yolunu takip eden haçlılar yol boyunca göçebe hayatı yasayan Türkmenlerin saldırılarına maruz kalmış, fakat ciddi bir mukavemetle karsılamamıştır. İlk defa 1190 Mayısında Akşehir yakınlarında haçlıların önüne çıkan Melikşah ile Türkmen reisi Rüstem yorgun Haçlı orduları karşısında başarılı olamamış ve yavaş yavaş Konya'ya çekilmişlerdir (17 Mayıs 1190). Meram'da ordugâh kuran haçlılar bir müddet Konya'ya muhasara etmişler ve sonunda Kiliç Arslan ile Melik Şah'ın barış teklifini kabul ederek rehin aldıkları 25 Türk emiri ile birlikte Haziran ayı ortalarında Konya'dan ayrılmışlardır. Rivayete göre Melikşah nefret ettiği emirleri haçlılara teslim etmiş, onlar da yolda Türkmen saldırılarına mani olmadıkları bahanesiyle öldürülmüşlerdir. Selçuklu topraklarını geçen imparator oradan Silifke (Göksü) çayını geçerken boğularak ölmüştür (10 Haziran 1190).

Haçlılar Suriye'ye gittiği sırada Melikşah da babasının vezir ve emirlerini bertaraf ederek Konya'ya hakim oldu. Melikşah daha sonra kardeşi Kayseri meliki Sultansah'ın üzerine yürüyerek onu muhasara etti. Melikşah'tan memnun olmayan Kiliç Arslan bir fırsatını bulup Sultan Şah'ın yanına sigindi. Bunun üzerine Melikşah Konya'ya dönüp sultanlığını ilan etti. II. Kiliç Arslan bir müddet Sultan Şah'ın yanında kaldıktan sonra onun da kendisini emellerine alet etmek istediğini anlayınca büyük oğlu Uluborlu meliki Giyaseddin Keyhüsrev'in yanına gitti. Onunla birlikte Konya'ya hücum ederek şehri aldı ve Giyaseddin'i veliaht ilan ederek Aksaray'da bulunan Melikşah'i kusattığı sırada hastalanarak öldü (26 Ağustos 1192).

Yaklaşık 80 yaşında ölen II. Kiliç Arslan siyasî ve askerî kabiliyeti, elde ettiği büyük zaferleri ve ileri görüşlülüğü ile Türk tarihinin önde gelen hükümdarlarından biridir. Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük hizmeti geçen Sultan II. Kiliç Arslan zamanında ticaret yeniden hayatıyet kazanmış ve ilk kervansaray bu dönemde yapılmıştır. Anadolu Selçuklu sultanları arasında ilk altın sikkeyi bastıran da odur. Onun zamani sehirçilik ve imar faaliyetleri bakımından da önemlidir. Aksaray'ı yeniden inşa ettirdiği gibi Konya'ya da imar ederek surları yeni bastan yaptırmıştır. Malatya'da bazı imar faaliyetlerinde bulunmuştur.

Kaynak: Osmanlı tarihi